

روزشمار جنگ

جمعه

۲۳ مرداد ۱۳۶۰

۱۳ شوال ۱۴۰۱

۱۴ اوت ۱۹۸۱

۳۱۹

امروز اطراف شهرهای ماکو و ارومیه هدف حملات هوایی ارتش عراق قرار گرفت. همچنین مناطق مسکونی آبادان گلوله‌باران شد. ساعت ۱۳ امروز، ۲ هواپیمای نظامی عراق با ورود به حریم فضایی ایران، اطراف بخش کوهستانی سیه‌چشمه واقع در جنوب غربی شهرستان ماکو و بخش دیزه در جنوب غربی ارومیه را بمباران کردند. این هواپیماها، ۳ بمب در اطراف بخش سیه‌چشمه و روستاهای باپور و دیزه پرتاب کردند که یکی از آنها عمل نکرد، اما انفجار ۲ بمب دیگر خسارت کمی به بار آورد.^(۱)

مناطق مسکونی آبادان نیز امروز هدف توپ‌های دوربرد ارتش عراق قرار گرفت که بر اثر آن، به چند ساختمان خساراتی وارد شد.^(۲)

۳۲۰

حمله افراد مسلح غیرقانونی به ۲ مأمور شهربانی در مهاباد؛ شلیک یک نارنجک تفنگی به حسینیه شهر سقز؛ درگیری گروهان رزمی سپاه میاندوآب و افراد حزب دمکرات و تسلیم شدن ۲ تن از افراد حزب دمکرات به سپاه پاسداران جوانرود، مهم‌ترین حوادث امروز شمال غرب و غرب کشور است.

چند تن از عناصر وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی، در بلوار امام خمینی شهر مهاباد به ۲ مأمور شهربانی حمله و آنان را خلع سلاح کردند و سپس گریختند.^(۳) در سقز نیز افراد مسلح یک نارنجک تفنگی شلیک کردند که بر اثر انفجار آن خساراتی به حسینیه این شهر و ۴ مغازه وارد شد.^(۴)

همچنین، در درگیری بین نیروهای گروهان رزمی سپاه پاسداران میاندوآب و افراد حزب

دمکرات کردستان در روستای گوجه‌لوار از توابع میان‌دوآب، ۴ نفر از افراد این حزب دستگیر شدند و ۲ اسلحه به دست آمد. در این درگیری به نیروهای سپاه آسیبی وارد نشد.^(۵)

امروز همچنین در منطقه شیخ صالح جوانرود، ۲ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان خود را به سپاه پاسداران معرفی کردند و با تحویل ۴ اسلحه (۳ قبضه کلاشینکف و یک قبضه برنو) و فشنگ‌های مربوط به آن، امان‌نامه دریافت کردند.^(۶)

۳۲۱

در پی تصمیم شورای عالی دفاع مبنی بر انتخاب سرهنگ علی صیاد شیرازی به سمت فرمانده عملیاتی یگان‌های نیروی زمینی مستقر در شمال غرب کشور،* باوجود نارضایتی برخی فرماندهان ارتش از این تصمیم، وی امروز رسماً به این سمت منصوب شد.^(۷) آقای هاشمی رفسنجانی در این باره نوشته است: «در شورای عالی دفاع پیشنهاد فرماندهی غرب را برای آقای سرهنگ صیاد شیرازی نمودیم که نظامیان را خوش نیامد.»^(۸)

۳۲۲

امروز در چند اقدام تروریستی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران، ۳ پاسدار و یک عابر مجروح شدند. همچنین انفجار یک بمب صوتی در مقابل ستاد بسیج منطقه ۱۳ خساراتی به بار آورد. در جریان یکی از این حوادث، سرنشینان یک اتومبیل بنز در حال عبور از مقابل ساختمان کمیته منطقه ۴ تهران، به طرف این ساختمان تیراندازی کردند. در این حادثه، یک پاسدار مجروح شد و مهاجمان متواری شدند.^(۹)

همچنین چند فرد مسلح به طرف یکی از واحدهای گشت کمیته انقلاب اسلامی منطقه ۲ تهران، که در حال اجرای مأموریت بود، تیراندازی کردند که ۲ پاسدار و یک عابر مجروح شدند. مهاجمان بلافاصله از محل گریختند.^(۱۰)

در اقدام دیگری، تعدادی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق از چند نقطه پارک ساعی تهران به سمت ساختمان کمیته انقلاب اسلامی منطقه ۳ تیراندازی کردند که در نهایت، با تیراندازی متقابل نیروهای کمیته متواری شدند.^(۱۱)

همچنین ۲ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق در محدوده کمیته منطقه ۱۱ تهران یک بمب آتش‌زا به طرف منزل یکی از افراد متعهد شهر پرتاب کردند. مأموران این کمیته موفق شدند این افراد را دستگیر کنند.^(۱۲)

* این تصمیم در جلسه ۱۲ مرداد ۱۳۶۰ شورای عالی دفاع اتخاذ شد.

ساعت ۱۰:۳۰ صبح نیز دو موتورسوار مسلح وابسته به سازمان، در میدان آزادی تهران، به طرف نیروهای کمیته تیراندازی کردند که با تیراندازی متقابل مأموران یکی از سرنشینان موتورسیکلت از ناحیه کتف مجروح شد، باوجوداین، هر دو متواری شدند. نیم ساعت بعد نیز دو موتورسوار در همین منطقه به سمت نیروهای کمیته تیراندازی کردند که دقایقی بعد دستگیر شدند. در این تیراندازی به هیچ یک از پاسداران آسیبی وارد نشد.^(۱۳)

علاوه بر این اقدامات، یک بمب صوتی نیز در مقابل ستاد بسیج منطقه ۱۳ تهران منفجر شد و خساراتی به بار آورد.^(۱۴)

۳۲۳

در ترورهای امروز در شهرستان‌ها، یک نفر به شهادت رسید و ۳ نفر مجروح شدند. همچنین در درگیری نیروهای سپاه با عاملان ترور در اصفهان، یکی از مهاجمان کشته و دیگری زخمی شد. یکی از نیروهای سپاه پاسداران در خیابان دانشگاه مشهد، هدف حمله یک فرد مسلح به کلت کمری قرار گرفت و بر اثر اصابت گلوله به شهادت رسید. ضارب سپس با خودرویی که منتظر او بود، از محل حادثه گریخت.^(۱۵)

در اصفهان نیز ۲ سرنشین یک موتور مورد سوءظن و تحت تعقیب نیروهای پاسدار قرار گرفتند. این دو نفر حین فرار به طرف گیشه کتابفروشی سپاه پاسداران در میدان انقلاب تیراندازی کردند که در نتیجه یک پاسدار و یک روحانی* به نام عباسعلی حکمت‌روان مجروح شدند.^(۱۶)

در حادثه دیگری در اصفهان، دو موتورسوار مسلح وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در خیابان سعادت آباد این شهر، یک نارنجک به طرف اتومبیل گشت سپاه پرتاب کردند، اما نارنجک عمل نکرد. سپس دو طرف با یکدیگر درگیر شدند که در این درگیری، یکی از مهاجمان کشته و دیگری زخمی شد، اما به هیچ یک از پاسداران صدمه‌ای وارد نشد.^(۱۷)

در شهر بابل نیز یکی از پاسداران کمیته انقلاب اسلامی در میدان آیت الله طالقانی این شهر هدف گلوله مسلسل یک موتورسوار قرار گرفت و از ناحیه پا مجروح شد. ضارب نیز متواری گردید.^(۱۸)

در مسجد سلیمان هم بر اثر انفجار یک بمب ساعتی که افراد وابسته به گروه‌های مسلح در محوطه چمن پارک شهر کار گذاشته بودند، یک روحانی جوان از ناحیه کتف و کمر هدف اصابت ترکش قرار گرفت و مجروح شد. وی که از حوزه علمیه قم برای امر تبلیغ به این شهر اعزام شده بود، طبق روال روزهای گذشته در محوطه چمن پارک مشغول سخنرانی بود که این حادثه روی داد.^(۱۹)

* این روحانی یک هفته بعد از ترور، در بیمارستان به شهادت رسید. (روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۳۱، ص ۲)

۳۲۴

بر اثر انفجار بمب دست‌ساز، منزل یک کارمند در مشهد آتش گرفت، اما اقدامات مشابه در سقز، رودسر و بندر گناوه، تلفات و خساراتی به بار نیاورد. در بهبهان نیز یک بمب قبل از انفجار کشف و خنثی شد.

در مشهد، منزل یک کارمند بازنشسته با چند بمب آتش‌زا به آتش کشیده شد. افراد مهاجم پس از آنکه اطمینان یافتند این منزل خالی است، وارد آنجا شدند و چند بمب آتش‌زا را که چند کپسول گاز کوچک به آن وصل شده بود، به داخل آشپزخانه پرتاب کردند. بر اثر انفجار بمب، آشپزخانه و وسایل آن به کلی سوخت، اما با تلاش مأموران آتش‌نشانی از سرایت آتش به نقاط دیگر خانه جلوگیری شد.^(۲۰)

همچنین افراد وابسته به گروه‌های مسلح موادی آتش‌زا به طرف ساختمان کتابخانه روابط عمومی سپاه پاسداران سقز پرتاب کردند که عمل نکرد و مهاجمان متواری شدند.^(۲۱)

در رودسر نیز در دو اقدام جداگانه، ۵ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نیمه‌شب، به منزل وابستگان دو تن از شهیدان این شهر بمب آتش‌زا پرتاب کردند که اقدام آنان تلفات و خساراتی به همراه نداشت.^(۲۲)

در بندر گناوه نیز یک بمب دست‌ساز به طرف ساختمان بسیج پرتاب شد، اما انفجار آن خسارتی ایجاد نکرد.^(۲۳)

یک بمب دست‌ساز هم زیر در ورودی منزل یکی از افراد متعهد شهر بهبهان کار گذاشته شده بود که قبل از انفجار، به وسیله نیروهای شهربانی کشف و خنثی شد. در بررسی موضوع مشخص شد که عاملان حادثه قصد خرابکاری در منزل حاکم شرع این شهر را داشتند که به اشتباه (به دلیل تشابه اسمی) بمب را زیر در ورودی منزل این فرد کار گذاشتند.^(۲۴)

۳۲۵

در پی اجرای دومین مرحله از عملیات "والعادیات"، که ۱۰ ساعت به طول انجامید، ۴۵ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، کومه‌له و سلطنت‌طلبان در تهران کشف شد و ۵۵ نفر؛ از جمله اعضای چند تیم ترور سازمان مجاهدین خلق، یک گروه از سلطنت‌طلبان و چند نفر از اعضای گروه کومه‌له دستگیر شدند.^(۲۵)

یک مقام آگاه سپاه پاسداران در گفت‌وگو با خبرنگاران به جزئیاتی از این عملیات اشاره کرد و گفت: «از این ۴۵ خانه تیمی، ۴ تیم ترور سازمان مجاهدین خلق و یک گروه از سلطنت‌طلبان به همراه مقادیری اسلحه‌های سبک و سنگین و مهمات پس از چند ساعت

تیراندازی دستگیر شدند و سلاح‌های به‌دست‌آمده ضبط گردید.»

این مقام آگاه افزود: «از چهار تیم ترور سازمان منافقین اسناد و مدارک مهمی به دست آمد که حاکی از ترورهای آینده شخصیت‌ها و افراد مسئول مملکتی و برادران پاسدار و بسیج و کمیته‌ها و افراد مؤمن به انقلاب و در خط امام است.»

وی گفت: «در اسناد و مدارک به‌دست‌آمده، طرح قتل یک خانواده هشت نفری و مؤمن به انقلاب و به قول منافقین مرتد و واجد قتل، کشف گردید. در اسناد آمده است که کلیه اعضای این خانواده هشت نفره از کوچک و بزرگ باید کشته شوند. طرح ترور دادستان ساری نیز در میان این اسناد به دست آمد.»

وی خاطر نشان کرد: «در پی کشف ۴۵ خانه تیمی، عده‌ای از اعضای عالی‌رتبه سازمان مجاهدین و سراکپ‌های گروه بمب‌گذار، پرتاب نارنجک، کوکتل مولوتف و حمله به مراکز سپاه، کمیته‌ها و نهادهای انقلابی دستگیر شدند.»^(۲۶)

این مقام همچنین افزود: «در این عملیات، ۲ مرکز مهم تدارکاتی و مخابراتی سازمان منافقین به دست پاسداران افتاد که از این دو مرکز مقادیر زیادی اسناد و مدارک سری در رابطه با واقعه اخیر ایران و مدارک درون‌گروهی و همچنین مقادیر قابل توجهی اسلحه، مهمات و نارنجک و سایر وسایل نظامی کشف و ضبط گردید.»^(۲۷)

۳۲۶

۸۶ تن از اعضا و هواداران فعال وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در فعالیت‌های خرابکارانه سازمان شرکت داشتند، در ۷ شهر کشور، شناسایی و دستگیر شدند. همچنین ۶ خانه تیمی در بیرجند و یاسوج کشف شد و تعدادی سلاح و مدارک مربوط به طرح چند ترور و مقداری مهمات به دست آمد.

به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران بندر انزلی، ۳ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق که از عوامل اصلی و فعال در درگیری‌های منطقه آب‌کنار و پره‌سر بندر انزلی بودند، در جنگل‌های این منطقه دستگیر شدند.^(۲۸)

در رشت هم یکی از افراد این سازمان که در بمب‌گذاری دفتر تبلیغات اسلامی شهر دست داشت، درحالی‌که یک بمب دست‌ساز حمل می‌کرد، دستگیر شد.^(۲۹)

فرمانده سپاه پاسداران بیرجند هم از کشف ۵ خانه تیمی سازمان مجاهدین و دستگیری ۱۰ نفر از افراد این سازمان خبر داد. در میان دستگیرشدگان، عوامل آتش‌سوزی دفتر نمایندگی روزنامه خراسان و چند آتش‌سوزی دیگر و عوامل بمب‌گذاری در منزل دادیار دادسرای انقلاب اسلامی و حاکم شرع بیرجند دیده می‌شوند.^(۳۰)

خبرگزاری پارس نیز از مشهد اعلام کرد که با پیگیری نیروهای کمیته انقلاب اسلامی سبزوار و همکاری گسترده مردم این شهرستان، ۴۰ نفر از عوامل و هواداران سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند. از این افراد مقدار فراوانی مواد منفجره، تعدادی بمب آتش‌زا و دست‌ساز و اسناد درون‌گروهی به دست آمد.^(۳۱)

همچنین نیروهای سپاه با همکاری مردم موفق شدند در ۴۸ ساعت گذشته، ۲۰ تن از اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق را در رودسر و حومه آن، درحالی‌که مقدار فراوانی مواد منفجره و تعدادی بمب دست‌ساز و آتش‌زا به‌همراه داشتند، دستگیر کنند.^(۳۲)

در یاسوج نیز ۱۱ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق و چریک‌های فدایی خلق (اقلیت) در یک خانه تیمی مشترک دستگیر شدند. از افراد دستگیر شده اسناد و مدارک مربوط به طرح چند بمب‌گذاری - که هفته جاری در شهر انجام شده بود - به دست آمد. همچنین در بازرسی اتومبیل یکی از این افراد، مقداری مواد منفجره، دینامیت و چاشنی و تعدادی نشریات سازمانی کشف شد.^(۳۳) در پلدختر هم یکی از هواداران سازمان مجاهدین خلق حین توزیع نشریه سازمان دستگیر شد.^(۳۴)

۳۲۷

یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که داوطلب شرکت در انتخابات مجلس شورای اسلامی از شهرکرد شده بود، در زندان اصفهان اقدام به خودکشی کرد. همچنین ۳ تن از افراد این سازمان در شاهرود و بجنورد در مراسم نماز جمعه از عملکرد خود اظهار ندامت کردند.

به گفته فرمانده سپاه شهرکرد، یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق که چند ماه قبل، بعد از حمله به حزب جمهوری اسلامی شهرکرد، همراه چند نفر دیگر دستگیر شده بود، پس از ۵۰ روز بازداشت، با ابراز پشیمانی از عملکرد گذشته‌اش و اعلام اینکه فعالیت‌های قبلی خود را ادامه نخواهد داد، به حکم دادرسی انقلاب اسلامی آزاد شد، ولی پس از چند روز، دوباره در یکی از خانه‌های تیمی سازمان در اصفهان دستگیر شد و در بازجویی‌هایش اعتراف کرد که یکی از رابط‌های اصلی تشکیلات اصفهان با مرکز بوده و رهبری بعضی از ترورهای اصفهان را بر عهده داشته است. وی همچنین اقرار کرد که حمله به حزب جمهوری شهرکرد و به‌شهادت‌رساندن یک سرباز از اقدامات این سازمان بوده است. فرمانده سپاه شهرکرد افزود: این شخص پس از اقرار به واردکردن اسلحه و راهنمایی نیروهای سپاه برای کشف تعدادی اسلحه و مقداری مهمات، به‌دلیل تحمل نکردن اوضاع اقدام به خودکشی کرده است.^(۳۵)

همچنین یکی از هواداران سازمان مجاهدین خلق با معرفی خود به سپاه پاسداران شاهرود، توبه‌نامه‌اش را تسلیم آنها کرد و نیروهای سپاه از اقدام وی استقبال کردند. این فرد سپس در مراسم نماز

جمعه حاضر شد و متن نامه‌اش را برای نمازگزاران خواند که با تشویق و حمایت آنان مواجه شد.^(۳۶) در بجنورد نیز ۲ تن از هواداران سازمان که چندی پیش به همراه ۶ بمب دست‌ساز دستگیر شده بودند، در جمع نمازگزاران این شهر از عملکرد خود ابراز پشیمانی کردند. حاکم شرع دادگاه نیز باتوجه به ندامت آنها حکم محکومیت این افراد را به تحمل ۷۰ ضربه شلاق تقلیل داد.^(۳۷)

۳۲۸

در پی ربه‌شدن یک ناوچه ایرانی در آب‌های اسپانیا، امروز جزئیات بیشتری درباره این حادثه و هویت ربایندگان منتشر شد. ایران نیز هیئتی را برای تحقیق درباره این حادثه به اسپانیا فرستاد و ۲ ناوچه دیگر ایران، بندر الجرسیراس اسپانیا را به مقصد ایران ترک کردند.

در مورد جزئیات ربه‌شدن ناوچه تبرزین، خبرهای اولیه حاکی از آن بود که ۳ ناوچه ایرانی پس از حرکت از بندر شربورگ فرانسه، به آب‌های اسپانیا وارد شدند و بنا به درخواست سفارت جمهوری اسلامی ایران در مادرید اسپانیا و پس از موافقت مقامات اسپانیایی، برای رفع مشکلات فنی ناوچه‌ها و دریافت آب، مواد غذایی و بهداشتی و سوخت، از سوم تا پنجم اوت (۱۴ - ۱۱ مرداد ۱۳۶۰)، در بندر کادیز در جنوب غربی این کشور لنگر انداختند.^(۳۸)

پس از ربه‌شدن ناوچه تبرزین، وزارت امور خارجه اسپانیا اعلام کرد که دو کشتی توپ‌دار دیگر ایران در بندر الجرسیراس اسپانیا، در کنترل نیروی دریایی این کشور هستند.^(۳۹) با اعلام خبر ربه‌شدن ناوچه تبرزین، علی علوی طباطبایی سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، در گفت‌وگو با خبرنگار آسوشیتدپرس اعلام کرد که دولت جمهوری اسلامی هیئتی را برای تحقیق درباره این حادثه به اسپانیا فرستاده است.^{(۴۰)*}

علاوه بر این، یک هیئت از وزارت امور خارجه اسپانیا و چند نفر از دیپلمات‌های سفارت ایران در مادرید، برای بررسی موضوع به محل پهلو گرفتن دو ناوچه خنجر و نیزه واقع در بندر الجرسیراس رفتند.^(۴۱)

همچنین خبرگزاری فرانسه از مادرید گزارش داد: کاردار سفارت جمهوری اسلامی ایران از وزیر امور خارجه اسپانیا به دلیل کمک‌های دولت این کشور به دو ناوچه ایرانی - که پس از ربه‌شدن ناوچه تبرزین در جنوب اسپانیا پهلو گرفته بودند - قدردانی کرده است.^(۴۲)

* از آنجا که ناوچه تبرزین در آب‌های ساحلی اسپانیا ربه‌شده، مسئولان این کشور برای بازپس گرفتن آن تلاش بسیاری کردند، چون این کشور مانند سایر کشورها مسئولیت حفاظت از آب‌های ساحلی خود را بر عهده داشت. (اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم ۱۳۸۶، ص ۱۹۹)

از سوی دیگر، اغلب خبرگزاری‌ها درباره هویت ربایندگان این ناوچه ایرانی از گروهی با عنوان "ارتش آزادی‌بخش ایران" (آزادگان) به فرماندهی کمال حبیب‌اللهی (آخرین فرمانده نیروی دریایی ارتش در حکومت پهلوی) نام بردند.^(۴۳)

رادیو اسرائیل نیز اعلام کرد: تیمسار ارتشید بهرام آریانا رئیس ستاد مشترک حکومت سابق ایران در اعلامیه‌ای که در ترکیه صادر و در پاریس منتشر شد، همکاری گروه آزادگان ایران با دریاسالار کمال حبیب‌اللهی را تأیید کرد.*

در این اعلامیه ادعا شده است که خدمه ناوچه در ربودن کشتی با ربایندگان همکاری داشته‌اند و حتی رادیو اسرائیل به نقل از رادیویی با گرایش‌های سلطنت‌طلبانه اعلام کرده است که بین ناخدای ناوچه و فرمانده مهاجمان در گذشته تماس‌هایی برقرار بوده است و ربایندگان با همکاری خدمه ناوچه وارد آن شده‌اند و خدمه ناوچه از کماندوهای مهاجم استقبال کرده‌اند و سپس همه خدمه به آنها پیوسته‌اند.^(۴۴)

خبرگزاری فرانسه نیز به نقل از افراد نزدیک به نیروی دریایی اسپانیا مدعی شده است: اگر کارکنان ناوچه مایل بودند می‌توانستند از یک‌کش مهاجمان فاصله بگیرند.^(۴۵)

ناخدا فضلی فرمانده نیروی دریایی ایران نیز از وجود قرائنی مبنی بر احتمال همکاری ۲ تا ۳ نفر از سرنشینان ناوچه با ربایندگان خبر داد و گفت: ربایندگان احتمالاً از طریق این افراد از محل سوخت‌گیری و مسیر حرکت ناوچه‌ها به سوی ایران باخبر شده‌اند.^{(۴۶)**}

در ادامه اخبار مربوط به ربوده‌شدن ناوچه تبرزین، وزارت امور خارجه اسپانیا در اطلاعیه‌ای به نقل از هواپیماهای تجسسی نیروی هوایی خود اعلام کرده است که ناوچه ربوده‌شده با سرعت به سمت بندر طنجه در مراکش در حال حرکت است.^(۴۷)

ساعاتی بعد نیز یک مقام نیروی دریایی اسپانیا گفت که متقاعد شده است این ناوچه در بندر طنجه پهلوی گرفته است، اما دولت مراکش این خبر را تکذیب کرد.^(۴۸)

خبرگزاری رویتر نیز اعلام کرد: یک سخنگوی گروه آزادگان ادعا کرد که مذاکرات با مقامات محلی مراکش درباره اجازه ورود این سه قایق تندرو به بندر مراکش ادامه دارد.^(۴۹)

* هرچند رسانه‌های خارجی از حبیب‌اللهی و آریانا به عنوان رهبران گروه آزادگان نام می‌برند، اما خبرگزاری فرانسه اعلام کرد که فرمانده اصلی این سازمان، دریادار حبیب‌اللهی آخرین فرمانده نیروی دریایی شاه است. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۷، ۱۳۶۰/۵/۲۴، صص ۱۳ و ۱۴، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۳)

** آقای هاشمی رفسنجانی در یادداشت‌های شخصی خود در روز جاری همدستی و همکاری چند تن از کارکنان ناوچه با ربایندگان را تأیید کرده است. (اکبر هاشمی رفسنجانی، پیشین، ص ۱۹۹)

آخرین خبرهای روز جاری نیز حاکی از آن بود که مقامات اسپانیایی به دو ناوچه‌ای که در بندر الجرسیراس پهلوی گرفته بودند، اجازه دادند که این بندر را ترک کنند. بدین ترتیب، دو ناوچه خنجر و نیزه در ساعت ۱۲:۳۰ به وقت جی.ام.تی. (ساعت ۱۷:۰۰ به وقت تهران)، درحالی که یک بالگرد نیروی دریایی آنان را تا قلمرو آب‌های اسپانیا اسکورت می‌کرد، این بندر را به مقصد ایران ترک کردند.^(۵۰)

۳۲۹

درپی معرفی کابینه محمدجواد باهنر، شکل‌گیری دولت و یکدست‌شدن بدنه اجرایی و مدیریتی کشور، آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه‌های نماز جمعه تهران به بررسی چگونگی شکل‌گیری اولین دولت جمهوری اسلامی و دولت‌های بعد از آن پرداخت و با اشاره به تشکیل دولت ائتلافی موقت با حضور همه جریان‌هایی که در ماه‌های منتهی به پیروزی انقلاب، رهبری امام را پذیرفته و با ایشان در پاریس بیعت کرده بودند، حضور افراد وابسته به گروه‌های سیاسی مخالف جمهوری اسلامی در رده‌های پایین‌تر از سطح وزیران را ناشی از "حضورداشتن افراد متعهد و معتقد به انقلاب و اسلام"، "نبودن فرصت"، "وضعیت خاص انقلابی حاکم در آن دوران" و "بی‌تجربگی" دانست و بر نقش نیروهای انقلابی در تشکیل نهادهایی مانند دادگاه‌های انقلاب، جهاد سازندگی، کمیته و سپاه پاسداران تأکید کرد.

وی سپس درباره به‌وجودآمدن نهادهای انقلاب تا دوره تشکیل کابینه دولت دوم (دولت محمدعلی رجایی) گفت: «وزیر دادگستری جریان انقلاب را نمی‌کشید و به همین دلیل دادگاه‌های انقلاب ایجاد شد. مجریان سازنده نمی‌توانستند بسازند، جهاد سازندگی درست شد. مسئولان امنیت کشور نمی‌توانستند امنیت را ایجاد کنند، کمیته‌ها و سپاه ایجاد شد و هر جا که نقص مجریان روشن می‌شد، ملت با همان خاصیت انقلابی خودش وارد میدان می‌شد و آنجا را قبضه می‌کرد. پس مجموعه بازهم خط امام را داشت، ولی پشت در و به‌عنوان ارگان‌های انقلابی، طولی نکشید که مشخص شد تجربه، تجربه موفقی نیست و مردم دیدند که جریان حاکم نمی‌تواند جریان انقلاب را به دوش بکشد و پس از آن - همان‌طور که همه می‌دانند - مرحله واسط پیش آمد، درگیری‌ها پیش آمد و حذف‌ها آسان انجام نمی‌شد و هریک از این عناصر که کنار گذاشته می‌شدند، مقاومت و کارشکنی می‌کردند و این جریان حرکت طبیعی توده انقلابی و ملی مردم به‌طرف هماهنگی کردن مسئولیت‌ها و قبضه‌کردن جریان‌ها و حذف جریان‌ها باطل را آغاز کرد و همه‌جا را زیر نفوذ خود گرفت تا آمد به اینجا که امروز ما شاهد معرفی کابینه‌ای هستیم که منبعث از توده مردم و خط امام و مسلمانان متعهد است.

رئیس‌جمهور، دولت، مجلس، شورای نگهبان، شورای عالی قضایی و پست‌های کلیدی ارگان‌های انقلابی ما، همگی تقریباً هم‌جهت شدند و یک حرکت سالم و طبیعی پابرجا و دوام‌دار ایجاد شد که از این به بعد، با خیال راحت ما می‌توانیم مسئولیت‌های کشور را در جای خودش، با افراد صالح خودش به انتخاب طبیعی و اصلح ببینیم.^(۵۱)

۳۳۰

پس از گذشت حدود دو هفته از فرار بنی‌صدر و رجوی به فرانسه، رابطه آنان با یکدیگر همچنان مورد توجه جریان‌های سیاسی، روزنامه‌ها و افراد گوناگون در خارج کشور است. این محافل سیاسی و رسانه‌ای از سویی، بنی‌صدر را به دلیل جایگاه و موقعیت اجتماعی و سیاسی‌اش پشتوانه و محل اتکای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) می‌دانستند* و از سوی دیگر، وی را فاقد توان تشکیلاتی لازم و نیازمند به سازمان برای دستیابی مجدد به قدرت می‌پنداشتند؛ باوجوداین، موازنه قدرت این دو را به دلایل متعددی به نفع سازمان تحلیل می‌کردند.

نشریه نوول/آبزروراتور (چاپ فرانسه) در این باره نوشته است: «رجوی به بنی‌صدر، که دارای حقانیت سیاسی می‌باشد، نیاز دارد، اما بنی‌صدر بدون رجوی فقط یک اسم قابل احترام و بی‌قدرت است. رئیس‌جمهور مخلوع این را می‌داند و تأسف خود را مخفی نمی‌کند. او [که] با بی‌میلی و طبق پیشنهادات ضروری مجاهدین، ایران را ترک کرد، هنوز هم مطمئن نیست که عملش کار بجایی بوده است، زیرا فرانسه او را از استفاده وسایل ارتباط جمعی که وی در نظر داشت از آن به عنوان کاتالیزور خود استفاده نماید، باز می‌دارد.»^(۵۲)

* از نظر غربی‌ها این سازمان توان تشکیلاتی بسیاری داشت، اما این توانمندی در محافل سیاسی غربی چندان شناخته شده نبود.

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۰/۵/۲۳

۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۶، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۱۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲.
۱۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۱۴.
۱۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۱۳؛ و - سند شماره ۵۴۷۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه بابل (ساری) به فرمانده سپاه مرکز و منطقه، ۱۳۶۰/۵/۲۶، سند تک‌برگی.
۱۹. سند شماره ۳۴۷۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی مسجدسلیمان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، سند تک‌برگی؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲۴، ۱۳۶۰/۵/۲۶؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۴؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۹، اهواز - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۲۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۴؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲.
۲۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۳، سند - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۲۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۴.
۲۳. سند شماره ۴۲۴۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی و اطلاعات سپاه منطقه ۹ (شیراز) به فرماندهی و اطلاعات مرکز، ۱۳۶۰/۵/۲۸، سند تک‌برگی.
۲۴. سند شماره ۳۲۸۴۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استاندار لرستان به وزارت کشور (اداره کل سیاسی)، ۱۳۶۰/۵/۲۴، سند تک‌برگی.
۲۵. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۰/۵/۲۵، صص ۲۱ و ۲۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۵.
۲۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۴؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۱.
۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲.
۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۴؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۵.
۲۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۴.
۳۰. روزنامه خراسان، ۱۳۶۰/۵/۲۳، ص ۸.
۳۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۵.
۳۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۳۲، ساری - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۵؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۲۷، ۱۳۶۰/۵/۲۵.
۳۳. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۴، صص ۲۶ و ۲۷، یاسوج - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۴؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۴؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۶، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۵، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۳؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۵، صص ۲ و ۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۲.
۳. سند شماره ۵۷۹۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مرکز (فرماندهی) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۶۰/۵/۲۴، سند تک‌برگی؛ و - سند شماره ۴۱۹۴۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه مهاباد به فرماندهی سپاه تهران، ۱۳۶۰/۵/۲۳، ص ۱.
۴. سند شماره ۱۶۹۰۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه، واحد اطلاعات سپاه منطقه غرب کشور (کردستان)، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲؛ و - سند شماره ۳۳۹۵۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استاندار کردستان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، سند تک‌برگی.
۵. مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۰۸، ۱۳۶۰/۵/۲۷، ص ۲.
۶. سند شماره ۱۶۹۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز اطلاعات غرب به اداره مرکزی اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۳۱، سند تک‌برگی؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۱۲.
۷. سند شماره ۳۴۹۳۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تاکتیکی تیپ ۱ زرهی الله اکبر (رکن ۳) به استانداری ایلام، ۱۳۶۰/۶/۹، سند تک‌برگی.
۸. اکبر هاشمی رفسنجانی، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۰)، به اهتمام یاسر هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ نهم ۱۳۸۶، ص ۱۹۰.
۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۵؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۳، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۱۰. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۵.
۱۱. همان.
۱۲. همان.
۱۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۱۹؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۵.
۱۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۵.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۴؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲۴.

- ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۵، ص ۲۴، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۳۴. سند شماره ۳۲۸۴۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۳۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۳.
۳۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۴؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۴، صص ۲۵ و ۲۶، سمنان - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۳۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۶، ص ۴.
۳۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۷، ۱۳۶۰/۵/۲۴، صص ۶ و ۷، خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۳۹. همان، صص ۴ و ۵، مادرید - رویتر، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۴۰. همان، ص ۱۲، بیروت - آسوشیتدپرس، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۴۱. همان، ص ۱۱، مادرید - یونایتدپرس، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۴۲. همان، ص ۱۲، الجزسیراس - فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۳؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۸، مادرید - فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۴۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۷، ۱۳۶۰/۵/۲۴، صص ۴ و ۵، مادرید - رویتر، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۴۴. همان، صص ۹ و ۱۰ ضمیمه.
۴۵. همان، صص ۸ و ۱۳، الجزسیراس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۴۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۶.
۴۷. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۷، ۱۳۶۰/۵/۲۴، صص ۳ و ۴ ضمیمه، رادیو لندن، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۴۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۴.
۴۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۷، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۱۱، پاریس - رویتر، ۱۳۶۰/۵/۲۳.
۵۰. همان، ص ۱۲، الجزسیراس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۳؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۸، مادرید - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۴.
۵۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۴، ص ۶.
۵۲. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۸۳، ۱۳۶۰/۶/۲۴، صص ۲۷ و ۲۸، به نقل از نوول آبزرواتور فرانسه، ۱۷ تا ۲۳ مرداد.